

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A bírósági végrehajtás a számok tükrében

Szerző:

dr. Pataki János István

2013. július

Bevezetés

Az állam számára egyfajta kötelezettségként jelentkezik a jogvitákkal kapcsolatos döntések érvényre juttatása. Ennek a kötelezettségnek az egyik megvalósulási formája maga a bírósági végrehajtás intézménye. A bírósági végrehajtás a magánjog (civilisztika) területén realizált igazságszolgáltatás. Az emberi magatartásoknak meg kell felelniük a jogi normáknak, illetve az ezek alapján hozott, államilag elismert döntéseknek. A bírósági végrehajtás intézményrendszere a jogbiztonsággal szoros korrelációt képez. A jogbiztonság érvényesülésének elengedhetetlen feltétele, hogy a bíróság jogerős döntéseiben foglaltak végrehajtása önkéntes teljesítés hiányában is megtörténjen. A bírósági végrehajtás intézményének történetét végigkíséri a hatékonyság, és az eredményesség fokozhatóságának a kérdésköre¹.

Az elmúlt évek során igen magas számú végrehajtási ügy keletkezett. Az 1994. évi LIII törvény (a továbbiakban Vht.) indoklása még évi 300.000 db keletkező ügyről beszél, míg ma már évente \approx 500.000 db ügyel lehet számolni. Ez a félmillió ügydarabszám, mint általános adat szerepel a médiában és erre hivatkoznak a mindennapok során általános jelleggel. Mire nyújt választ ez az általánosítás? Mit is takar pontosabban ez az adat? Mennyire pontos? Mik a tendenciák? Ezekre a kérdésekre keresi a válasz a jelen tanulmány egyéni adatkérésekre támaszkodva a 2010-2011-2012². év azon adatállományát használva, amelyet a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Magánjogi és Igazságügyi Kodifikációs Főosztálya (KIM MIKFO), valamint a Magyar Országos Közjegyzői Kamara (MOKK) bocsátott rendelkezésre.

Végrehajtói létszám

A beérkezett összes végrehajtási ügyet Magyarországon mintegy \approx 240 fő végrehajtó (\approx 200 fő önálló bírósági végrehajtó, és \approx 40 fő törvényszéki végrehajtó) bonyolítja le. A létszám az elmúlt évek adatait tekintve stabil, a létszámváltozás mértéke elhanyagolható. A végrehajtói létszámot összevetve a beérkező ügyszámmal, csak ezt a két adatelemet vizsgálva az látható, hogy a hatékonysági mutatók évről-évre javuló tendenciát mutatnak. A napjainkra sokasodó problémák viszont azt jelzik, hogy mindössze ennek a két adatsornak a relációba állítása torz tükröt tart elénk, így további elemzésre van szükség.

¹ Pataki János István: A végrehajtó és az adós (Budapest, Ad Librum Kiadó, 2013, 222 o.).

² A 2013. évre nézve még nem áll rendelkezésre adat.

Ebből a megállapításból kiindulva meg kell vizsgálni a beérkezés és az ügybefejezés típusonként megoszlását is, valamint a tárgyév végén folyamatban maradt ügyek számának alakulását is elemzés alá kell vonni.

végrehajtók száma (fő)			
év	törvényszéki végrehajtó	önálló bírósági végrehajtó	összesen
2010	42	198	240
2011	45	199	244
2012	42	194	236

Forrás: KIM MIKFO (2013. június)

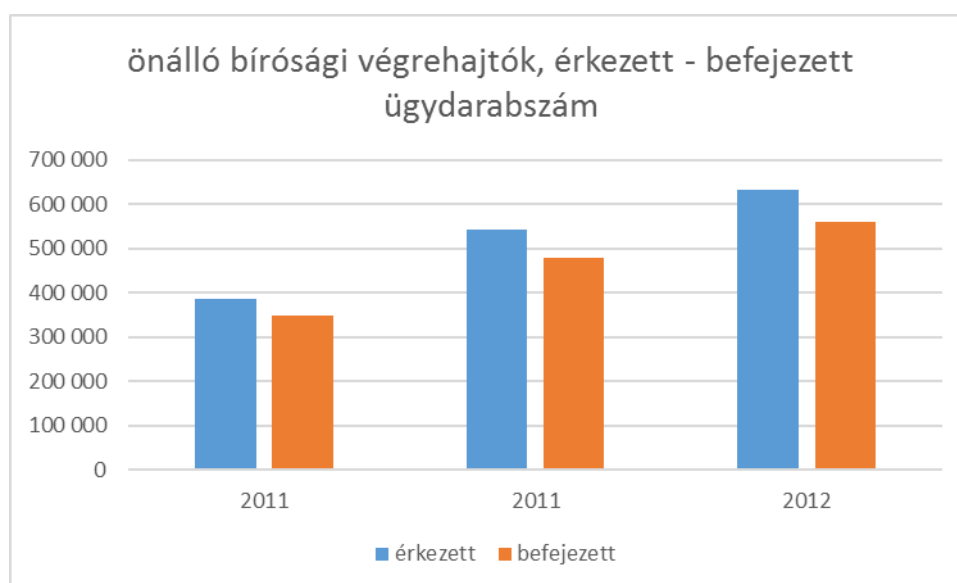
Induló ügyek darabszáma

Az induló ügyek darabszáma az egyik legfontosabb kiindulási alapot jelenti a végrehajtás intézményének vizsgálata során. A magas induló ügydarabszám kihatással van a társadalom, a gazdaság egészére. Minél magasabb ez a szám annál nagyobb jelentősége van annak, hogy milyen hatékonysággal működik a végrehajtás intézményrendszere, és hogy milyen eszközökkel fokozható az eredményesség. Egy egyszerű és általános kalkulációból levezetve Magyarország összlakosságához viszonyítva, azt feltételezve, hogy ügynként egy adós szerepel, és az adós négytagú családban él, azt látjuk, hogy 400.000 db keletkező üggyel számítva az évente érintett lélekszám adósi oldalon 1.600.000 fő. Ehhez az értékhez hozzászámítva ügynként egy végrehajtást kérőt, már 2.000.000 fővel kalkulálhatunk, és még nem számoltunk egyéb érintettekkel. A kapott érték azt mutatja, hogy évente az ország összlakosságának több mint egyötöde válik érintetté a bírósági végrehajtás intézménye által. Mára az ügyszám eléri, illetve meghaladja az évente 500.000 darabot, és ha ezzel a számadattal végzünk számítást, akkor az érintettek száma már 2.500.000 főt tesz ki, ami az összlakosság több mint egynegyede. A 2012. évi tényadattal számolva 3.169.870 főről beszélhetünk. A számított értékeket lerontja az, hogy egy adósnak, illetve egy végrehajtást kérőnek természetesen lehet egyszerre több folyamatban lévő végrehajtási ügye is, de erre nézve nincs pontos adat (pl.: végrehajtás kérői oldalon az egyetemes vagy közműszolgáltatók által indított

végrehajtási ügyek darabszáma mindenként nagyoknak tekinthető). A kapott értékek és az 1:4 arány rendkívül magas számított adatnak tekinthető az összlakosság vonatkozásában, ezért indokolt a további részletesebb vizsgálat elvégzése.

önálló bírósági végrehajtók, érkezett - befejezett ügyek mindösszesen (db)		
év	érkezett	befejezett
2010	387 050	348 161
2011	542 445	479 375
2012	633 974	561 016

Forrás: KIM MIKFO (2013. június)

Az adatok jól mutatják az ügyszámemelkedés tendenciáját évről-évre. A bírósági végrehajtást alapvetően két szakaszra bonthatjuk. Az első szakasz a bírósági végrehajtás elrendeléséhez, a második szakasz a bírósági végrehajtás foganatosításához köthető. Az eljárások össz időigényére kihatással van az elrendelési szakasz (a követelés nem teljesítésétől a foganatosítás elrendeléséig) átfutási idejének hossza, így jelentőséggel bír az, hogy adott esetben pl.: a bíróság jogerős határozatán, vagy a közjegyzői határozaton alapul a bírósági végrehajtás eljárás. Látható az adatok alapján, hogy az időigényesebbnek tekinthető bírósági ügyek darabszáma a vizsgálat alá vont 3 év relációjában jelentős csökkenést mutat. A

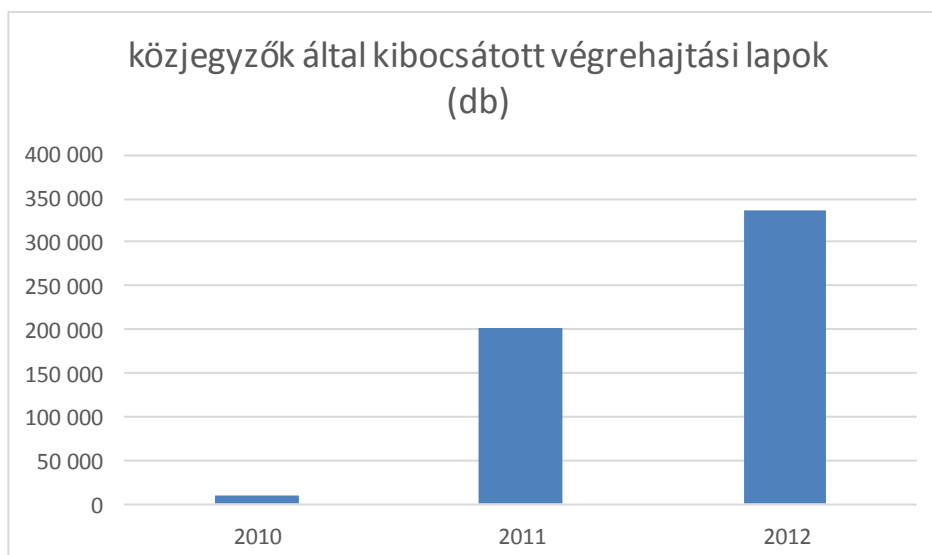
2012. évi adat a 2010. évi szám \approx 38 százaléka. Ezzel párhuzamosan természetes módon jelentősen növekedett a közjegyzők által elrendelt bírósági végrehajtási ügyek darabszáma. Kitűnik továbbá, hogy a pénzkövetelések aránya igen magas (a 2010. évről a 2011. évre \approx 200 százalékos az emelkedés), ami teljesen összhangban van azzal az axiómával, hogy a bírósági végrehajtás ma a vagyoni követelések behajtásának fő útja. A pénzkövetelések esetében a bírósági végrehajtás elrendelési szakaszában jelentősen megemelkedett a fizetési meghagyásos eljárások szerepe.

bíróságok végrehajtói irodái, érkezett - befejezett ügyek (db)		
év	érkezett	befejezett
2010	461 579	432 840
2011	286 829	339 828
2012	177 075	192 368

Forrás: KIM MIKFO (2013. június)

év	közjegyzők által kibocsátott végrehajtási lapok (db)
2010	9 240
2011	200 633
2012	336 161

Forrás: MOKK (2013. július)

bíróságok végrehajtói irodái érkezett ügy megoszlás (db)			
év	pénzkövetelés	meghatározott cselekmény	összesen
2010	457 341	4 238	461 579
2011	282 617	4 212	286 829
2012	170 520	6 555	177 075

Forrás: KIM MIKFO (2013. június)

bíróságok végrehajtói irodái, érkezett, újraindult ügyek (db)			
év	új	újra megindult	összesen
2010 I. negyedév	103 319	1 931	105 250
2010 II. negyedév	133 839	2 711	136 550
2010 III. negyedév	106 234	2 282	108 516
2010 IV. negyedév	102 103	9 160	111 263
2010 összesen	445 495	16 084	461 579

2011 I. negyedév	83 089	5 758	88 874
2011 II. negyedév	76 968	6 463	83 431
2011 III. negyedév	56 967	6 453	63 420
2011 IV. negyedév	45 878	5 226	51 104
2011 összesen	262 902	23 900	286 829
2012 I. negyedév	47 095	1 851	48 946
2012 II. negyedév	45 474	2 000	47 474
2012 III. negyedév	40 563	1 398	41 961
2012 IV. negyedév	37 388	1 306	38 694
2012 összesen	170 520	6 555	177 075

Forrás: KIM MIKFO (2013. június)

Az adott tárgyév végén folyamatban maradt ügyek számát tekintve csak a bíróságok végrehajtó irodáinak az adatait sikerült megkapni, viszont ezeket az adatokat összevetve az onnan beérkezett ügydarabszámmal az adott bázisúakra vetítve mégis láthatóvá válik egy folyamat, aminek az eredményét jelentősen lerontja a végrehajtás elrendelési szakaszában látott jelentős mértékű eltolódás a fizetési meghagyásos eljárások irányába (mert azoknak a végrehajtási ügyeknek a lezárási időpontjára nézve nincs rendelkezésre álló adat).

bíróságok végrehajtói irodái év végén folyamatban maradt ügyek (db)			
év	pénzkövetelés	meghatározott cselekmény	összesen
2010	105 131	551	105 682
2011	45 452	694	46 146
2012	23 509	720	24 229

Forrás: KIM MIKFO (2013. június)

A további elemzést a pénzkövetelések viszonylatában érdemes elvégezni, tekintettel az ilyen jellegű ügyek dominanciájára. Az elemzés adatai ismét javuló ügybefejezési görbét mutatnak. A tárgyévben befejezett ügyek darabszáma a 2010. évben $\approx 77\%$, a 2011. évben $\approx 84\%$, a 2012. évben $\approx 86\%$. Hozzászámítva azt, hogy a tárgyév utolsó negyedében is jelentős a beérkező ügyszám, akkor ezen adatok alapján az derül ki, hogy szinte megközelíti a 100 százalékos mértéket az ügybefejezési hatékonyság adott gazdasági évre vetítve a bíróságok végrehajtói irodájának törzsadat állományát tekintve.

kalkulációs tábla			
bíróságok végrehajtói irodája, pénzkövetelések (db)			
év	beérkezett	folyamatban maradt	különbség
2010	457 341	105 131	352 210
2011	282 617	45 452	237 165
2012	170 520	23 509	147 011

Befejezett bírósági végrehajtási ügyek megoszlása

A megoszlás vizsgálata esetén elsősorban a végrehajtási eljárások foganatosítási szakaszának az időigényét, és az ügybefejezés alapvető típusait kell a beérkező ügyszámmal összevetni. A befejezési ügýtípusok tartalmát a Vht. 252. szakasza és az 1/2002. (I. 17.) IM rendelet a bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről (a továbbiakban Vűsz.) 33-34. szakasza határozza meg. A két befejezési alaptípust a Vűsz. 33. szakasza (érdemi befejezés), és a Vűsz. 34. szakasza (ügyviteli befejezés) határolja el egymástól. A két alaptípuson belül az érdemi befejezést tekintve további 11, az ügyviteli befejezésre nézve további 14 pólusú elemzésre nyílik lehetőség. A bírósági végrehajtók által a KIM MIKFO felé megadott időigény adataiból kitűnik, hogy a beérkező ügyek hozzávetőlegesen azonos arányt mutatnak a 3 vizsgált év relációjában. A 2012. évi adatokkal számolva a befejezett ügyek $\approx 42\%$ százaléka 0-3 hónap, $\approx 18\%$ százaléka 3-6 hónap, $\approx 17\%$ százaléka 6-12 hónap, $\approx 23\%$ százaléka pedig több mint 12 hónap időtartalom

alatt fejeződik be. Az 1 éven időtartalmú adatállományt figyelembe véve az elhúzódó ügyek száma meghaladja az összes befejezésre kerülő ügydarabszám 1/5 részét (2010. \approx 26 %, 2011. \approx 23 %, 2012. \approx 23 %), és az utóbbi két évet nézve a mutató stagnál, a hatékonyság ebben a tekintetben nem javult. A következő lépésben az itt kapott időigény vizsgálati adatait kell az ügybefejezési altípusokkal egybevetni.

önálló bírósági végrehajtók érkezett - befejezett ügyek időtartalmi megoszlása (db)					
év	0-3 hónap	3-6 hónap	6-12 hónap	1 év felett	összesen
2010	116 145	70 805	70 242	90 969	348 161
2011	206 264	84 065	77 493	111 553	479 375
2012	236 210	102 658	92 683	129 465	561 016

Forrás: KIM MIKFO (2013. június)

Első lépésként a tárgyidőszakokban a két jellemző befejezőmód szerinti bontást elvégezve látszik, hogy az érdemi ügybefejezések száma sokkal alacsonyabb értéket képvisel, mint az ügyviteli befejezéseké. A 2010. évben az arány 1:2,44-hez, 2011. évben 1:3,34-hez, a 2012. évben 1:3,76-hoz (másképpen, 29 %-71 %, 23 %-77 %, 21 %-79 %) volt. Önmagában az a tény, hogy a Vüsz. 33. szakasza szerinti ügybefejezések száma kisebb, mint az ügyviteli befejezéseké egyáltalán nem meglepő, sőt magát a relációt számítások nélkül is teljes biztonsággal fel lehet állítani. Az arány romlása viszont már jól szemlélteti, hogy a gazdasági válság valamint a tartós dekonjunktúra hatása milyen mély negatív előjellel hatott Magyarország gazdaságára.

kalkulációs tábla			
befejezett ügyek megoszlása			
év	Vüsz. 33§	Vüsz. 34§	Összesen
2010	101 687	246 474	348 161
2011	108 427	370 948	479 375
2012	119 861	441 155	561 016

A következő állomást az altípusok adatsorainak vizsgálata és az egyes kapott eredmények tartalommal való kitöltése jelenti. Két mutatószám képzésére van szükség az altípusok vizsgálatakor. Az egyik azt mutatja meg, hogy a kapott eredmény milyen százalékos arányban viszonyul az érintett főtípus összes ügydarabszámához, a másik pedig a két főtípus összesített adatához, vagyis az összes befejezett ügy darabszámához. A folyamat végén a kapott eredmény egy olyan vizsgálati mátrix lesz, ami már helytálló következtetések levonását teszi lehetővé.

Érdemi befejezés

Az érdemi befejezési altípusok közül az 11/1³ sorszámú tartalmilag azt jelenti, hogy a végrehajtást kérő a teljesítést, vagy a tartozás elengedését bejelenteti a bírósági végrehajtónak, vagyis a bírósági végrehajtás fogantatási szakasza sikeresen, pozitív eredménnyel zárul le. A 2/11 számú altípus azt jelenti, hogy az adós a kötelezettségét maradéktalanul teljesítette, így a végrehajtás ismét sikeresen zárulhat le. A 3/11 esetében a bíróság maga szüntette meg a végrehajtást. A 4/11 szerint a bírósági végrehajtás alapját képező végrehajtható okirat került visszavonásra, hatályon kívülre, vagy megváltoztatásra, az 5/11-nél bünygyi zárlat volt érvényben, de megszüntetésre került. A 6/11 zálogtárgy sikeres egyszerűsített értékesítést jelenti, a 7/11 esetében a végrehajtó a tartásra kötelezett adatait beszerezte, a 8/11-nél a végrehajtó a végrehajtási kérelmet a bíróságnak megküldte. A 9/11 is befejezést jelent, mert ebben az esetben a zálogjogosult (a költségei megtérültek) bekapcsolódásának alapjául szolgáló végrehajtási ügy megszűnt. A 10/11-nél a végrehajtó sikerrel látott el egy kézbesítési feladatot, a 11/11 esetében a kézbesítést a végrehajtó megszüntette. Erre a 11 féle, a Vűsz. 33. szakasz szerinti érdemi, azaz sikeres ügybefejezési altípusra van adat három év bázisában.

³ A sorszámok, egytől tizenegyig az 1/2002. (I. 17.) IM rendelet a bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről 33. § a-k) pontig lettek meghatározva a KIM MİKFO által biztosított statisztikai adatoknak megfelelő bontás szerint.

ÖBV, érkezett - befejezett ügyek megoszlása - Vüsz. 33. § (db)											
Ssz.	1/11	2/11	3/11	4/11	5/11	6/11	7/11	8/11	9/11	10/11	11/11
év	33. § a)	33. § b)	33. § c)	33. § d)	33. § e)	33. § f)	33. § g)	33. § h)	33. § i)	33. § j)	33. § k)
2010	39 514	55 636	3 839	1 036	372	66	736	68	312	86	22
2011	36 964	62 683	5 252	1 882	124	146	175	65	498	542	96
2012	41 342	69 232	5 932	1 775	131	62	365	52	466	389	115
ÖBV, érkezett - befejezett ügyek megoszlása / össz érdemi befejezés - Vüsz. 33. § (%)											
Ssz.	1/11	2/11	3/11	4/11	5/11	6/11	7/11	8/11	9/11	10/11	11/11
év	33. § a)	33. § b)	33. § c)	33. § d)	33. § e)	33. § f)	33. § g)	33. § h)	33. § i)	33. § j)	33. § k)
2010	38,85	54,71	3,77	1,02	0,37	0,06	0,72	0,07	0,31	0,08	0,02
2011	34,10	57,83	4,85	1,74	0,11	0,13	0,16	0,06	0,46	0,50	0,09
2012	34,48	57,74	4,95	1,48	0,11	0,05	0,30	0,04	0,39	0,32	0,10
ÖBV, érkezett - befejezett ügyek megoszlása / mindösszes befejezés - Vüsz. 33. § (%)											
Ssz.	1/11	2/11	3/11	4/11	5/11	6/11	7/11	8/11	9/11	10/11	11/11
év	33. § a)	33. § b)	33. § c)	33. § d)	33. § e)	33. § f)	33. § g)	33. § h)	33. § i)	33. § j)	33. § k)
2010	11,35	15,98	1,10	0,30	0,11	0,02	0,21	0,02	0,09	0,02	0,01
2011	7,71	13,08	1,10	0,39	0,03	0,03	0,04	0,01	0,10	0,11	0,02
2012	7,37	12,34	1,06	0,32	0,02	0,01	0,07	0,01	0,08	0,07	0,02

Forrás: KIM MIKFO (2013. június), és saját számítások⁴

A felállított mátrix alapján kitűnik, hogy az adatok a vizsgált 3 év bázisában nagy szórást adott altípuson belül nem mutatnak. A 2012. évi számok alapján az érdeminek tekintett ügybefejezéseket tekintve (110 547 db ügy) az első két altípus dominanciája (az 1-2 értékeit összesítve 92,22 %). Amennyiben viszont a mindösszesen befejezést nézzük, ott az 1-2 összesített érték már csak 19,71 % lesz, azaz az arány \approx 1:4 értéket mutat, ami azt jelenti, hogy mindössze minden ötödik ügyet sikerül ezen a két módon befejezni. A hatékonyság ebben a tekintetben a vizsgált időszakban nem javult.

Ügyviteli befejezés

Az ügyviteli befejezések esetében 14⁵ altípust lehetett felállítani, a Vüsz. 34. és a Vht. 52. szakaszaiban foglalt jogszabályi előírásokra támaszkodva. A tartalmi meghatározás tekintetében az 1/14 azt jelenti, hogy a végrehajtást teljes egészében felfüggesztették. A 2/14-től 8/14-ig sorszámozott altípus eseteiben a Vüsz. értelmében a végrehajtás szünetel, a szünetelés okát pedig a Vht. 52. szakasz a-g

⁴ ÖBV=önálló bírósági végrehajtó

⁵ A sorszámok, egytől tizenégyig az 1/2002. (I. 17.) IM rendelet a bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről 34. § a-h) pontig lettek meghatározva, azzal a kitételrel, hogy a Vüsz. 34. § b) pont kiegészítésre kerül az 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról 52. § a-g) pontjaiban meghatározottakkal, a KIM MIKFO által biztosított statisztikai adatoknak megfelelő bontás szerint.

pontjai⁶ határozzák meg. A 9/14, és a 10/14 esetében maga az ügy mozog, az előbbiben egy másik végrehajtónak küldik meg, míg az utóbbiban egyesítésre kerül egy másik végrehajtási ügygel. A 11/14-nál nincs szükség vagy lehetőség a végrehajtó részéről további intézkedés megtételére, mert az esetleges letiltás előjegyzését igazolták, vagy a lefoglalt követelést, illetőleg a később keletkező követelésről szóló szerződést a harmadik személy elismerte. A 12/14 esetében a végrehajtó sikeres biztosítási intézkedést realizált. A 13/14 a végrehajtást kérő közlési kötelezettségének elmulasztását jelenti. A 14/14-os a végrehajtói kézbesítés szünetelését vagy sikertelenségét jelenti.

ÖBV, érkezett - befejezett ügyek megoszlása - Vüsz. 34. § - Vht. 52. § (db)														
Sz.	1/14	2/14	3/14	4/14	5/14	6/14	7/14	8/14	9/14	10/14	11/14	12/14	13/14	14/14
év	34. § a)	34. § b)- 52. § a)	34. § b)- 52. § b)	34. § b)- 52. § c)	34. § b)- 52. § d)	34. § b)- 52. § e)	34. § b)- 52. § f)	34. § b)- 52. § g)	34. § c)	34. § d)	34. § e)	34. § f)	34. § g)	34. § h)
2010	12 608	3 930	3 876	2 465	89 584	62 717	18 915	1 544	2 454	6 590	40 795	707	241	48
2011	14 975	4 742	5 656	2 732	104 252	139 829	25 209	3 723	3 233	10 216	54 938	723	585	135
2012	11 564	6 152	5 570	2 244	125 526	157 011	33 985	2 994	5 772	13 847	75 226	801	356	107
ÖBV, érkezett - befejezett ügyek megoszlása / össz. ügyviteli befejezés - Vüsz. 34. § - Vht. 52. § (%)														
Sz.	1/14	2/14	3/14	4/14	5/14	6/14	7/14	8/14	9/14	10/14	11/14	12/14	13/14	14/14
év	34. § a)	34. § b)- 52. § a)	34. § b)- 52. § b)	34. § b)- 52. § c)	34. § b)- 52. § d)	34. § b)- 52. § e)	34. § b)- 52. § f)	34. § b)- 52. § g)	34. § c)	34. § d)	34. § e)	34. § f)	34. § g)	34. § h)
2010	5,11	1,59	1,57	1,00	36,34	25,44	7,67	0,63	1,00	2,67	16,55	0,29	0,10	0,02
2011	4,04	1,28	1,52	0,74	28,11	37,70	6,80	1,00	0,87	2,75	14,81	0,19	0,16	0,04
2012	2,62	1,39	1,26	0,51	28,45	35,59	7,70	0,68	1,31	3,14	17,05	0,18	0,08	0,02
ÖBV, érkezett - befejezett ügyek megoszlása / mindösszes befejezés - Vüsz. 34. § - Vht. 52. § (%)														
Sz.	1/14	2/14	3/14	4/14	5/14	6/14	7/14	8/14	9/14	10/14	11/14	12/14	13/14	14/14
év	34. § a)	34. § b)- 52. § a)	34. § b)- 52. § b)	34. § b)- 52. § c)	34. § b)- 52. § d)	34. § b)- 52. § e)	34. § b)- 52. § f)	34. § b)- 52. § g)	34. § c)	34. § d)	34. § e)	34. § f)	34. § g)	34. § h)
2010	3,62	1,13	1,11	0,71	25,73	18,01	5,43	0,44	0,70	1,89	11,72	0,20	0,07	0,01
2011	3,12	0,99	1,18	0,57	21,75	29,17	5,26	0,78	0,67	2,13	11,46	0,15	0,12	0,03
2012	2,06	1,10	0,99	0,40	22,38	27,99	6,06	0,53	1,03	2,47	13,41	0,14	0,06	0,02

Forrás: KIM MIKFO (2013. június), és saját számítások

Az ügyviteli befejezéseket tekintve az 5-6 altípusok esetében találunk kiugrónak tekinthető értékeket. Az 5 altípus esetében az ügyviteli befejezés azt jelenti, hogy adóstól a követelést nem lehet behajtani, mert „nincs semmiféle vagyona”. A 6. altípus esetén a végrehajtás költségeit a végrehajtást

⁶ 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról 52. § a-g) pont

52. § A végrehajtás szünetel, ha

- az adós személyazonossága a szükséges adatok hiányában nem állapítható meg,
- az adós meghalt, vagy a nem természetes személy adós megszűnt, és a végrehajtást kérő nem kérte a jogutódlás megállapítását,
- a végrehajtást kérő az eljárásban való közreműködését megtagadta,
- az adósnak nincs lefoglalható vagyontárgya, illetőleg a lefoglalt vagyontárgy értékesítése sikertelen volt,
- a végrehajtást kérő a végrehajtási költséget - bár köteles rá - nem előlegezte,
- az adós a teljesítésre halasztást kapott, vagy a részletekben való teljesítést engedélyezték, illetve állapította meg számára a végrehajtó,
- külön törvény így rendelkezik.

kérő nem előlegezi meg, így a végrehajtási eljárás foganatosítási szakaszának realizációs elemeire sor sem kerül, az ügy befejeződik ebben a stádiumában. Az 5. altípus a mindösszesen befejezett ügyek számára vetítve $\approx 1:4$ értéket mutat, ami azt jelenti, hogy minden ötödik ügy így fejeződik be. A két adatot a mindösszesen ügyszámmal összevetve az derül ki, hogy az ügyviteli befejezések $\approx 50\%$ -a ezen a módon történik.

A követelések tőkeösszege

A következő lépés a követelések összegének vizsgálata. Csak a követelések tőkeösszegére nézve van adat, ami azt jelenti, hogy a követelések kamattartalmára nincs rálátás, annak összegét még megbecsülni sem lehet. A 2012. évi adatot az érkezett összes ügyre vetítve már az alapkövetelések összege is hatalmas számot tesz ki. A végrehajtási eljárásban sikeresen behajtott összeg a tőkekövetelés állomány mindössze $14,34\%$ -át teszi ki. A fentebb látott $2/6$ ügybefejezés (ügyviteli befejezés, végrehajtást kérő nem előlegez) tőkekövetelés részösszege $26,14\%$ -ot tesz ki. A hatékonyság akkor javul, ha az arány százalékban kifejezett értéke az első esetben növekvő, a második esetben pedig csökkenő tendenciát mutat. Jelen esetben mindkét résszempont aránya alacsony százalékos arányú emelkedést mutat, tehát ebben az értelemben a hatékonyság nem, vagy csak minimális mértékű.

önálló bírósági végrehajtás tőkekövetelés összeg (Ft)				
év	érkezett ügyek összesen	befejezett ügyekben behajtott	felszámolás miatt megszűnt ügyekben	Vht 52. § e) pont szerint szünetelő ügyekben
2010	361 094 465 585	67 749 524 728	12 933 802 021	67 745 384 163
2011	664 613 556 062	77 476 731 319	46 185 655 031	166 754 719 789
2012	614 895 650 304	88 200 425 332	28 717 661 817	160 703 134 092

Forrás: KIM MIKFO (2013. június)

kalkulációs tábla - érkezett ügyek tőkekövetelés / résztőkekövetelések (%)			
év	befejezett ügyekben behajtott	felszámolás miatt megszűnt ügyekben	Vht 52. § e) pont szerint szünetelő ügyekben
2010	18,76	3,58	18,76
2011	11,66	6,95	25,09
2012	14,34	4,67	26,14

Árverések

Az árverésnek, mint végrehajtási fogatosítási cselekménynek a súlya a meglévő kötelezettség csökkentése, vagy teljes kielégítése tekintetében esik latba. Magának az árverésnek az általános fogalmi meghatározása így hangzik: „Az árverés a vagyoni értéket képező tárgyak (ingó és ingatlan) értékesítésének a nyilvános, versenyszerű módja, amelynek során a vagyontárgy tulajdonjogát az szerzi meg, aki, az un.: licitálás során a legmagasabb ajánlatot tette⁷.” Az ingatlan vagyonelemek értékesítése, különösen neuralgikus végrehajtási eljárási cselekmény. Az adatsorokból megállapítható, hogy már a meghirdetett árverések száma is csekélynek tekinthető, akár az összes beérkezett, akár az összes befejezett ügyszámra vetítve, mind az ingó, mind az ingatlan vagyonelemekre nézve. A 2012. évben a sikeresen befejezett ingatlanárverések mindösszesen csak a beérkezett ügyek 0,4478 %-át, a befejezett ügyek 0,5060 %-át érintették. Ez nem tekinthető magas aránynak.

önálló bírósági végrehajtás - ingatlanárverések (db)			
év	meghirdetett	eredményes	sikertelen
2010	na	2 377	na
2011	39 499	2 769	36 730
2012	34 784	2 839	31 945

Forrás: KIM MIKFO (2013. június)

⁷ Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárásjog (Budapest, Osiris Kiadó, 2012., 652 o.).

önálló bírósági végrehajtás - ingóárverések (db)			
év	meghirdetett	eredményes	sikertelen
2010	na	2 005	na
2011	15 702	2 531	13 171
2012	14 031	2 016	12 015

Forrás: KIM MIKFO (2013. június)

kalkulációs tábla			
ÖBV - ingóárverések / érkezett ügyek (%)			
év	meghirdetett	eredményes	sikertelen
2010	na	0,5180	na
2011	2,8947	0,4666	2,4281
2012	2,2132	0,3180	1,8952
ÖBV - ingatlanárverések / érkezett ügyek (%)			
év	meghirdetett	eredményes	sikertelen
2010	na	0,6141	na
2011	7,2817	0,5105	6,7712
2012	5,4867	0,4478	5,0389
ÖBV - ingóárverések / bevezett ügyek (%)			
év	meghirdetett	eredményes	sikertelen
2010	na	2 005,0000	na
2011	3,2755	0,5280	2,7475
2012	2,5010	0,3593	2,1417

ÖBV - ingatlanárverések / befejezett ügyek (%)			
év	meghirdetett	eredményes	sikertelen
2010	na	0,6827	na
2011	8,2397	0,5776	7,6621
2012	6,2002	0,5060	5,6941

Összefoglalás

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Magánjogi és Igazságügyi Kodifikációs Főosztálya, valamint a Magyar Országos Közjegyzői Kamara, mint adatgazdák által rendelkezésre bocsátott adatsorok vizsgálatából négy alapvető következtetés vonható le. A statisztikai adatsorok által mutatott aspektusból vizsgálva a bírósági végrehajtás intézményét, akkor a téma aktualitásához kétség sem férhet. Biztos az, hogy amíg az ország globális gazdasági állapota nem javul jelentős mértékben, addig az induló ügyszám nem csökken, és az intézmény megítélése körüli nézetkülönbségek is egyre nagyobbak lesznek. A rendelkezésre bocsátott adatok nem tesznek lehetővé teljes körű elemzést, további egyedi adatgyűjtésekre és adatbekérésekre is szükség lenne. Akár felügyeleti, akár jogalkotói szempontból nézve, a beérkezett adatok elemzése nem lenne érdektelen.